

eHälsomyndigheten

Diarienummer
2022/03230

Kompletterande ramverk med strategisk plan

För grunddatadomän Hälsa, vård och
omsorg, version 2.0

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Citera gärna rapporten men uppge alltid källa: Rapportens namn, år och E-hälsomyndigheten.

Publicerad: E-hälsomyndigheten, januari 2024.

Diarienummer: 2022/03230

Adress: Södra Långgatan 60, Kalmar

Sankt Eriksgatan 117, Stockholm

E-post: registrator@ehalsomyndigheten.se

Telefon: 010-458 62 00

www.ehalsomyndigheten.se

Förord

I maj 2022 utsågs E-hälsomyndigheten, enligt beslut inom Ena, till ansvarig myndighet för domän för nationella grunddata inom Hälsa, vård och omsorg.

Att vara ansvarig myndighet för grunddatadomän innebär att, i samverkan med berörda aktörer, etablera, anpassa, utveckla och förvalta arbetsformer, rutiner och organisation för domänen samt att utifrån det nationella ramverket¹ identifiera data som utses till nationella grunddata och hanteras som sådana.

Ansvarig myndighet för grunddatadomänen äger och förvaltar dokumentet och uppdateras i samråd med styr- och samverkansorganisationen.

Beslut om det här dokumentet fattas av avdelningschef Annemieke Ålenius. Utredare Helena Nilsson är föredragande.

---

¹ Regeringen (2022) *Uppdrag att fortsätta etableringen av en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte*

Innehåll

Förord	2
1 Inledning	4
1.1 Uppdraget	4
1.2 Målgrupp	5
1.3 Omfattning och avgränsningar	5
1.4 Samråd	6
1.5 Definitioner	6
2 Kompletterande ramverk	8
2.1 Domänspecifika krav	9
2.1.1 Referensmodell	9
2.1.2 Standarder	10
2.1.3 Nationella gemensamma specifikationer	10
3 Styr- och samverkansorganisation	10
3.1 Organisation för samverkan	11
3.1.1 Strategisk samverkan	12
3.1.2 Taktisk samverkan	12
3.1.3 Operativ samverkan	12
3.2 Roller	13
4 Strategisk plan - nationella grunddata	16
4.1 Plan för datamängder över tid	16
4.2 Prioriteringsgrunder för nationella grunddata	18
5 Bilaga 1 Sammanställning av krav på nationella grunddata	20
6 Bilaga 2 Utveckla och förvalta nationella grunddata	21

1 Inledning

Ett antal myndigheter, bland annat E-hälsomyndigheten, arbetar tillsammans för att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte Ena – Sveriges digitala infrastruktur. Myndigheten för digital förvaltning (Digg) är infrastrukturansvarig och leder arbetet.² Detta arbete görs inom ramen för regeringsuppdraget (I2022/00102), där några särskilt utpekade myndigheter arbetar för att öka Sveriges förmåga till informationsutbyte och för att skapa en mer ändamålsenlig och effektiv hantering och samordning av information. Infrastrukturen omfattar bland annat grunddatadomäner.³

En grunddatadomän är specifik för en sektor i Sverige. E-hälsomyndigheten har sedan maj 2022 uppdraget att vara ansvarig myndighet för grunddatadomän för sektorn Hälsa, vård och omsorg.⁴

1.1 Uppdraget

Att vara ansvarig myndighet för grunddatadomän innebär att, i samverkan med berörda aktörer, etablera, anpassa, utveckla och förvalta arbetsformer, rutiner och organisation för domänen. Ansvaret innebär också utifrån det nationella ramverket⁵ identifiera data som kan utses till nationella grunddata samt följa upp dessa genom hela livscykeln.

I uppdraget för grunddatadomänansvaret ingår att, vid behov, ta fram specifika krav för sektorn som komplettering till Ramverk för nationella grunddata. Under rubriken Kompletterande ramverk som gäller för hälsa, vård och omsorg beskrivs de specifika kraven. Kapitlet om Styr- och samverkansorganisation beskriver hur ansvarig myndighet ska samordna grunddatadomän Hälsa, vård och omsorg samt olika aktörers roller. Kapitlet om Strategisk plan beskriver översiktligt hur processen för att utse datamängder som nationella grunddata går till.

De tre olika kapitlen sätter ramarna för grunddatadomän Hälsa, vård och omsorg. Dokumentet uppdateras allt eftersom arbetet med grunddatadomänen tar form i dialog med berörda parter.

---

² Regeringen (2022) *Uppdrag att fortsätta etableringen av en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte*

³ Digg (2021). *Ramverk för nationella grunddata inom den offentliga förvaltningen Version 1.0 2021-01-29.*

⁴ Enligt beslut inom Ena:s samverkanstruktur, taktiskt samordningsforum 2022-05-06

⁵ Regeringen (2022) *Uppdrag att fortsätta etableringen av en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte*

Syftet med att datamängder ska utses som nationella grunddata är att åstadkomma samhällsnytta. För sektorn hälsa, vård och omsorg innebär det att skapa förbättrade förutsättningar för en god vård och omsorg.^{6 7}

1.2 Målgrupp

Målgrupper för det kompletterande ramverket är producenter av nationella grunddata och användare av nationella grunddata.

Producenter av nationella grunddata ska förstå nyttan med, ansvaret för och innebörden för deras organisation, att tillgängliggöra och förvalta data som utsetts som nationella grunddata. Producenter kan vara myndigheter, men också andra aktörer, som producerar data som flera aktörer har behov av. Exempelvis skulle Läke medelsverket och den data som produceras om läkemedel kunna utses som nationella grunddata. Dessa data används och kombineras ihop med andra datamängder och vidareförädlas för att skapa olika tjänster.

Användare av nationella grunddata ska förstå nyttan av dem, ansvarsfördelning och tillförlitligheten i informationen (riktighet, tillgänglighet med mera). Användare kan vara regioner, kommuner, myndigheter och andra aktörer. Exempelvis finns flera användare av den data som produceras om läkemedel av Läke medelsverket och andra aktörer.

1.3 Omfattning och avgränsningar

Ansvarig myndighet för grunddatadomänen äger och förvaltar det kompletterande ramverket. Dokumentet uppdateras vid förändringar i någon av de ingående delarna. Arbetet med grunddatadomänen är under utveckling varför varken aktörer eller möjliga datamängder kan fastslås i dagsläget.

Den utvecklande förstudie som genomfördes under 2021/2022 påvisade att det finns datamängder som skulle kunna utses som nationella grunddata men utan djupare bedömning kan det inte fastslås vad som är nationella grunddata och därmed inte heller vilka aktörer som berörs. Det fortsatta arbetet syftar till att bedöma möjliga nationella grunddata och samtidigt bjuda in aktörer till samverkansorganisationen. Detta för att låta behoven styra och inte använda fler resurser än nödvändigt vid varje given tidpunkt.

---

⁶ Förstudie grunddatadomän för hälsodata Dnr 2021/03564

⁷ God och nära vård, Vård i samverkan SOU 2019:29

1.4 Samråd

I det initiala arbetet med styr- och samverkansorganisationen har enskilda samtal förts med Inspektionen för vård och omsorg (IVO), Läke­medelsverket (LV), Socialstyrelsen samt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Utöver dessa enskilda samtal har gemensamt samråd genomförts med Inera, SKR och Socialstyrelsen. För att möjliggöra för fler aktörer att lämna synpunkter på kompletterande ramverk, styr- och samverkansorganisation samt strategisk plan för grunddatadomänen har detta dokument föregåtts av en öppen remiss där synpunkter och kommentarer arbetats in i materialet.

1.5 Definitioner

Nedan listas de definitioner och förklaringar till ord och termer som förekommer i arbetet med grunddatadomänen.

Term	Definition/förklaring	Källa
grunddataproducent	offentlig aktör som producerar grunddata som kan ingå i en grunddatadomän	Ramverk för nationella grunddata
data	representation av fakta, idéer eller liknande i en form lämpad för överföring, tolkning eller bearbetning av människor eller av automatiska hjälpmedel	Rikstermbanken https://www.riks­termbanken.se/term­poster/3539/data
nationella grunddata	utpekade data inom offentlig förvaltning som flera aktörer har behov av, som ger samhällsnytta och som genom överenskommelse bedömts följa Ramverk för nationella grunddata. Anm.: Nationella grunddata förtecknas och beskrivs på både aggregerad och detaljerad nivå, ofta centralt. Nationella grunddata kan vara både öppna data och särskilt värdefulla datamängder, men behöver inte vara varken det ena eller det andra. Termen "grunddata" används på många olika sätt och ibland även som	E-hälsomyndigheten

	kortform för "nationella grunddata", men det är olämpligt och bör undvikas.	
användare/ konsument	en enskild användare, i form av en fysisk person från eller tekniskt system som tillhör eller etableras av en användarorganisation, som utnyttjar en lösning	Rikstermbanken https://www.riksstermbanken.se/termposter/2933/anv%C3%A4ndare

2 Kompletterande ramverk

I ramverket för nationella grunddata anges krav för hur en informationsarkitektur kan skapas. Dessutom beskrivs processer och arbetsformer för det gemensamma arbetet för alla domäners arbete. I bilagan om informationsarkitekturen till Ramverk för nationella grunddata, som är gemensam för alla domäner, tas följande områden upp och beskrivs kortfattat nedan:

- **Modelltyper**
Begreppsmodeller och informationsmodeller som beskrivningssätt för den översta nivån.
- **Standarder**
Ansvarig myndighet för domän för nationella grunddata säkrar att det finns beskrivet vilka standarder som domänen tillämpat och var dessa finns att ta del av.
- **Specifikationer**
Ansvarig myndighet för domän för nationella grunddata ansvarar för att specifikationer tas fram enligt domänspecifika regelverk.
- **Gemensamt regelverk för begreppsmodeller**
Notation som används för begreppsmodeller ska vara beskriven och dokumenterad. Notation bör göras med Unified Modelling Language (UML), ha enhetligt utseende, följa namnsättningsregler, ha entydiga namn, innehålla metadata och återanvända begrepp.
- **Gemensamt regelverk för informationsmodeller**
Notation som används för informationsmodeller ska vara beskriven och dokumenterad, notation bör göras med Unified Modelling Language (UML), ha enhetligt utseende, följa namnsättningsregler, ha entydiga namn, innehålla metadata och återanvända klasser/informationsobjekt.⁸

Ansvarig myndighet för grunddatadomän har i ett kompletterande ramverk rätt att utöka kraven för de datamängder som utses till nationella grunddata inom sin domän.

---

⁸ Myndigheten för digital förvaltning (2023) Ramverk för nationella grunddata inom den offentliga förvaltningen version 2.0 (2022/3474)

2.1 Domänspecifika krav

Det kompletterande ramverket för grunddatadomän Hälsa, vård och omsorg behöver förvaltas och utvecklas över tid. Arbetet med de specifika kraven i ramverket och processen för att utse nationella grunddata utvecklas parallellt med att de första datamängderna bedöms och grunddatadomänen etableras. Det innebär att det kompletterande ramverket kan upplevas ofullständigt. Synpunkter och förbättringar av det kompletterande ramverket tas tacksamt emot av E-hälsomyndigheten.

För att en datamängd ska kunna utses som nationella grunddata i grunddatadomän Hälsa, vård och omsorg ska det vara rättsligt möjligt att dela dessa data. Delningen behöver inte vara i form av öppna data men parterna måste ha stöd av lagen för att dela data med varandra. Därtill finns det behov av att beskriva domänen och för det behövs en informationsarkitektur med referensmodeller.

2.1.1 Referensmodell

Referensmodeller används för att beskriva mening och sammanhang för data i den mänskliga förståelsen. En referensmodell visar hur data hänger ihop och var i ekosystemet som data skapas. Eftersom det i detta skede av arbetet handlar om administrativa data som ska ge mening och sammanhang till hälso- och sjukvården och socialtjänstens kärnprocesser finns det behov av att vidareutveckla befintliga referensmodeller för sektorn.

Ett sätt att beskriva domänen Hälsa, vård och omsorg är genom Nationell informationsstruktur (NI) som är en referensmodell bestående av process-, begrepps- och informationsmodeller på en övergripande nivå (referens). NI förvaltas och utvecklas av Socialstyrelsen. Referensmodellerna beskriver i sig inte vad som ska dokumenteras/hanteras i en specifik situation utan skapar förutsättningar för hur dokumentations- och informationsbehov ska beskrivas på ett enhetligt och strukturerat sätt.⁹

En datamängd som utses som nationella grunddata ska kunna referera till referensmodellen (NI). Den nationella informationsstrukturen (NI) är inte heltäckande för de datamängder som är av mer administrativ karaktär. Det innebär att det finns goda skäl att utöka NI med det som framkommer i arbetet med grunddatadomänen vilket Socialstyrelsen avser att göra. Någon

---

⁹ Socialstyrelsen, Referensmodeller - Nationell informationsstruktur (socialstyrelsen.se) [hämtad 2022-12-01]

annan referensmodell som täcker in både hälso- och sjukvård och socialtjänst har inte identifierats.

2.1.2 Standarder

Ansvarig myndighet för grunddatadomän ska säkra att det finns beskrivet vilka standarder som domänen använder och var dessa finns att ta del av. Grundprincipen för val av standarder är att de ska vara nationellt eller internationellt vedertagna. Varje datamängd som bedöms som nationella grunddata ska bedömas utifrån standarder på området för att säkra interoperabiliteten. Standarder finns både för tekniskt och semantiskt bruk. Vilken standard som är aktuell bedöms utifrån varje specifik datamängd och när den är tänkt att användas. På EU-nivå har ställning tagits för användning av HL7/FHIR men hänsyn måste även tas till de standarder som används redan. Denna information kommer att växa fram i takt med att nationella grunddata utses i domänen.

2.1.3 Nationella gemensamma specifikationer

Specifikationer är en grundförutsättning för att en datamängd ska vara entydigt beskriven och tillgänglig för användare både mänskligt och maskinellt läsbart.

En specifikation är en strukturerad beskrivning av krav för informationsutbyte eller dokumentation, inom eller mellan informationssystem, som är tillräckligt detaljerade för att kunna tillämpas entydigt.¹⁰ Det finns olika typer av specifikationer, flera specifikationstyper kan användas i beskrivningen av en och samma datamängd.

Alla nationella grunddata inom domänen Hälsa, vård och omsorg ska ha beskrivningar med status nationell gemensam e-hälsospecifikation (NGS).

3 Styr- och samverkansorganisation

Flera aktörer behöver i samverkan bidra till och ta ansvar för att nyttorna och därmed syftet med nationella grunddata uppfylls. Ansvarig myndighet för grunddatadomän samordnar arbetet. Det innebär att styrningen hos respektive

---

¹⁰ E-hälsomyndigheten. *Delrapport 2 i regeringsuppdraget S2019/01521/FS: Uppdrag att tillgängliggöra och förvalta gemensamma nationella specifikationer*. Stockholm: E-hälsomyndigheten, 2020.

aktör fortsatt sker internt. Grundläggande principer för samverkan i domänen är:

- öppenhet
- transparens

Samverkan är en gemensam samordning och prioritering samt en kontaktyta för utveckling av interoperabilitet om datatillgångar inom sektorn hälsa, vård och omsorg.

Samverkan ska leda till att:

- grunddatadomänens målbild, roll och funktion är förankrad
- grunddatadomänens gemensamma behov uppfylls långsiktigt
- det finns en gemensam överenskommen prioritering
- ansvaret för olika nationella grunddata är fördelat inom sektorn
- rätt kompetenser bidrar i rätt omfattning i arbetet
- användningen av nationella grunddata främjas.

I arbetet med att ta fram en styr- och samverkansorganisation har dialoger förts med olika aktörer om det finns befintliga forum som kan fylla funktionen att samordna arbetet med nationella grunddata i domänen. I dialogerna har inget lämpligt forum identifierats.

3.1 Organisation för samverkan

En samverkansorganisation har till syfte att samordna och prioritera gemensamt arbete inom domänen. I arbetet inom Ena genomförs samverkan i samordningsforum på strategisk, taktisk och operativ nivå, se figur 1.

Figur 1 Samverkansstruktur inom Ena-Sveriges digitala infrastruktur

Organisationen för samverkan inom grunddatadomänen för hälsa, vård och omsorg speglar Enas organisation. Organisationen leds och faciliteras av ansvarig myndighet för grunddatadomänen, E-hälsomyndigheten. Representationen i de olika forumen föreslås initialt omfatta endast de aktörer som producerar berörda datamängder. Motiveringen är att samordning av producenter är viktig för att användare ska ha åtkomst till nationella grunddata på ett harmoniserat sätt oavsett var de produceras. Över tid kan sammansättningen i samverkansgrupperingarna ändras beroende på vilka behov av samordning som identifieras under arbetets gång.

3.1.1 Strategisk samverkan

Den strategiska samverkan för grunddatadomän Hälsa, vård och omsorg ska vara rådgivande på strategisk nivå till E-hälsomyndigheten som ansvarig myndighet för grunddatadomänen. Beslut avseende domänen fattas formellt av myndighetens generaldirektör efter samråd med aktörer i styr- och samverkansorganisationen. Den strategiska samverkan ska skapa en samsyn om inriktning för arbetet samt har en viktig roll för förankring av prioriteringar inom domänen.

Den strategiska nivån bör ha representation från högsta myndighetsnivå samt motsvarande representation från kommuner och regioner.

3.1.2 Taktisk samverkan

Den taktiska samverkan ska tillsammans med E-hälsomyndigheten:

- identifiera beroenden inom och utom domänen
- medverka i framtagande av prioriteringsunderlag och andra underlag till gruppen för strategiska samverkan.

Den taktiska nivån bör ha representation från både producenter och användare, som arbetar på en taktisk nivå med interoperabilitetsfrågor i den egna organisationen. Vilken typ av roll i de olika organisationerna det innebär är olika beroende på vilken aktör samt storlek på organisation.

3.1.3 Operativ samverkan

Den operativa samverkan arbetar med operativt fokus på samordning med och mellan producenter av nationella grunddata (det vill säga de som tillhandahåller nationella grunddata och arbetar med nationella grunddata på en operativ nivå). Arbetet består av att:

- identifiera datamängder som är möjliga nationella grunddata
- bedöma data för att utse dem som nationella grunddata enligt beslutade processer
- följa upp och förvalta utsedda nationella grunddata
- vid behov, om utsett nationella grunddata behöver avvecklas, göra det.

Den operativa nivån bör ha representation från de aktörer som producerar nationella grunddata inom domänen. Användares behov omhändertas i ordinarie förvaltningsprocesser hos producenterna. Samverkan och dialog med användare sker också i andra forum exempelvis i forum som har fokus på användning av nationella grunddata. I samarbetet inom Ena finns redan idag ”Kund-dialoger” som är till för användare av nationella grunddata oavsett vilken sektor eller domän som tillhandahåller data.

3.2 Roller

Ansvar och befogenheter för olika roller framgår av överenskommelsen inom Ena¹¹. I denna del beskrivs rollerna utifrån de förutsättningar som är specifika för grunddatadomän Hälsa, vård och omsorg. Beskrivningarna kan till viss del skilja sig från den uppdelning som Myndigheten för digital förvaltning publicerat då det inte är möjligt att applicera dem fullt ut inom sektorn hälsa, vård och omsorg. E-hälsomyndigheten bedömer att de ansvar och befogenheter som beskrivs i tabellen nedan gäller för grunddatadomän Hälsa, vård och omsorg och har då även inkluderat ansvar i förhållande till användarna.

Som kompletterande information till rollbeskrivningarna har E-hälsomyndigheten i instruktionen till myndigheten uppdrag att utse nationella gemensamma e-hälsospecifikationer. Utdrag ur Förordning (2013:1031) med instruktion för E-hälsomyndigheten:

”13. ansvara för att fastställa vilka e-hälsospecifikationer som ska vara nationella och gemensamma och tillgängliggöra information om dessa samt samordna och stödja berörda aktörers arbete med att ta fram och använda sådana specifikationer, och

14. samråda med Myndigheten för digital förvaltning när e-hälsospecifikationer fastställs enligt 13. Förordning (2021:1131).”

---

¹¹Myndigheten för digital förvaltning, DIGG, Rollbeskrivningar inom den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen för informationsutbyte version 0.2, 2021

Om det behövs överenskommelser eller avtal för att reglera ansvar och befogenheter för producenter av nationella grunddata hanteras det av E-hälsomyndigheten.

En sammanfattande och schematisk bild ses i figur 2.

Rollbeskrivning	
Roll	Ansvarig för grunddatadomän. Inom hälsa, vård och omsorg är E-hälsomyndigheten utpekad att inneha rollen.
Beskrivning och ansvar	<p>Myndigheten ansvarar för utveckling och förvaltning av tilldelad domän och ska förhålla sig till den övergripande styrningen inom Ena.</p> <p>Det innebär att:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samverka med andra grunddatadomäner och relevanta aktörer inom ramen för Ena – Sveriges digitala infrastruktur - ansvara för styrning och samordning inom tilldelad grunddatadomän
Ansvar	<ul style="list-style-type: none"> - bereda underlag till strategiskt- och taktiskt samordningsforum inom Ena - utveckla och förvalta styrdokument inom grunddatadomänen samt följa upp att de efterlevs - följa upp status för pågående arbete och rapporterar till infrastrukturansvarig, Ena - främja användning av grunddatadomänens nationella grunddata - leda samverkan med relevanta aktörer inom och utom grunddatadomänen - kommunicera, informera och ge svar på frågor kopplade till grunddatadomänen - tillgängliggöra grafiska modeller, beskrivningar, specifikationer och övriga artefakter

	<ul style="list-style-type: none"> - peka på var nationella grunddata finns inom domänen.
Befogenhet	<ul style="list-style-type: none"> - besluta om utveckling och förvaltning för grunddatadomänen - besluta om organisation och samverkan inom grunddatadomän - styra, leda och vara sammankallande för arbetet inom grunddatadomänen - tillgängliggöra och besluta om specifikationer och andra relevanta modeller (enligt uppdrag i instruktionen).

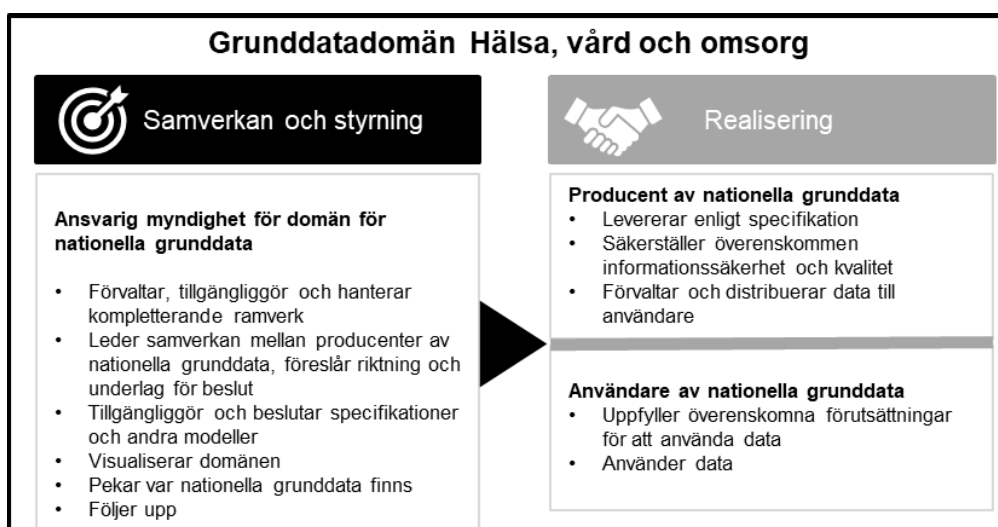
Rollbeskrivning

Roll	Producent av nationella grunddata
Beskrivning	Producent är en myndighet eller annan offentlig aktör som producerar och tillhandahåller nationella grunddata.
Ansvar	<ul style="list-style-type: none"> - delta i utveckling och förvaltning av grunddatadomänen - samverka med relevanta aktörer inom och utanför grunddatadomänen - följer styrdokument inom Ena och grunddatadomänen - följa upp status för pågående arbete och rapportera till ansvarig för domän för nationella grunddata - tillhandahålla beskrivningar och specifikationer över de nationella grunddata som förvaltas av producenten - kommunicera, informera och ge svar på frågor om tillgängliggjorda nationella grunddata

	– främja nyttjandet av användningen av nationella grunddata.
--	--

När data utses som nationella grunddata sker ingen förändring i ägarskapet av dessa data, det ligger kvar hos producenten. Producenten styrs fortfarande av sin ordinarie organisation och dess beslutade förvaltningsmodeller. Däremot tillkommer krav på att ingå i samverkansstrukturen.

Figur 2 Sammanfattande och schematisk bild över roller och ansvar

4 Strategisk plan - nationella grunddata

E-hälsomyndigheten, som ansvarig för grunddatadomän Hälsa, vård och omsorg, har i förarbetena till domänen identifierat behovet av strategisk plan för nationella grunddata i sektorn.

För att en informationsmängd ska utses som nationella grunddata ska egenskaper, principer och riktlinjer i ramverket för nationella grunddata vara uppfyllda. Därtill ska kraven för nationella grunddata och dokumentation av dem enligt ”Kompletterande ramverk” uppfyllas. Arbetet med grunddatadomänen är i inledande utvecklingsfas vilket gör att inte alla förutsättningar är på plats än.

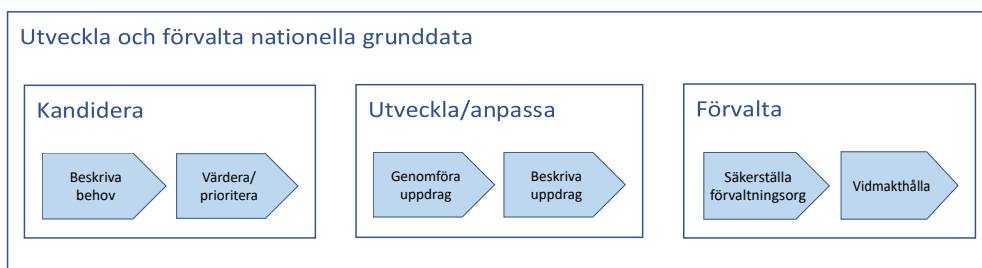
4.1 Plan för datamängder över tid

Grunddatadomänen utvecklas genom att möjliga nationella grunddata identifieras och utses. De bedöms utifrån de krav som finns i ramverk för nationella grunddata och det kompletterande ramverket för hälsa, vård och

omsorg se bilaga 1 för att se kraven samlat. De ska också beskrivas med hjälp av prioriteringsgrunderna (se kapitel 4.2) vilket resulterar i ett beslutsunderlag.

Specifikationer och andra eventuella beskrivningar för respektive datamängd behöver skapas hos producent om de inte redan finns. Ensning sker i operativ samverkan, om det är en ny datamängd som skapats eller en befintlig datamängd är det olika angreppssätt.

Process för att utveckla och förvalta nationella grunddata, för detaljerad process se bilaga 2:

Figur 3 Process för att utveckla och förvalta nationella grunddata

Redan idag finns datamängder som kandiderar till att utses som nationella grunddata. I samråd med aktörer i sektorn behöver dessa identifieras för att sedan genomgå processen för att bedömas och utses till nationella grunddata. Detta betyder att flera aktiviteter kommer att pågå parallellt eftersom flera datamängder kan genomgå processen samtidigt. I analysen av varje enskild datamängd kommer det att identifieras en eller flera producenter.

Under 2023 har en första bedömning och prioritering av datamängderna som under tidigare förtudie identifierats som möjliga nationella grunddata.

Prioritering som vuxit fram:

Organisation

Regeringen beslutade i juni 2023 att ge E-hälsomyndigheten i uppdrag att ta fram och tillhandahålla en digital tjänst i form av en nationell katalog över samtliga vårdgivare och utförare av socialtjänst i Sverige. De informationsmängder som troligtvis kommer att hanteras i katalogen för vårdgivare och utförare av socialtjänst är av karaktären nationella grunddata. Därför prioriteras detta arbete under 2024.

Läkemedelsinformation

Under hösten 2023 har ett samarbete med Läkemedelsverket genomförts och en genomgång av de data som tillhandahålls av myndigheten startats för att se vilka av dessa som kan utses som nationella grunddata. Även en dialog på

E-hälsomyndigheten har startats om det data som myndigheten har kan utses som nationella grunddata.

Vårdtjänster

Inom ramen för regeringsuppdraget för katalog över samtliga vårdgivare och utförare av socialtjänst utreds även behovet av ett kodverk för att ange vårdtjänster. Det finns idag ett enhetligt nationellt Snomed CT-urval för att beskriva vårdtjänster som inte förvaltas aktivt. Det är också av karaktären nationella grunddata.

För de andra identifierade informationsmängderna personal, produkter, hjälpmedel och välfärdsteknik kommer vidare arbete avvaktas med till förmån för de andra prioriterade datamängderna.

4.2 Prioriteringsgrunder för nationella grunddata

För att utse en datamängd till nationella grunddata behöver processen omfatta alla steg från producent till användare. Data ska vara möjlig att utbyta mellan producent som har källan och användare som behöver ha tillgång till data.

Prioriteringsgrunder bidrar till att beskriva möjliga nationella grunddata inom hälsa, vård och omsorg ur olika perspektiv. Syftet med prioriteringsgrunderna är att få både en djupare beskrivning av datamängden och identifiera eventuella åtgärder som kan behöva genomföras för att datamängden ska utses som nationella grunddata.

Följande områden bedöms behöva finnas beskrivna för att det ska vara möjligt att göra en prioritering mellan olika datamängder.

- **Nytta/kostnad**
Utifrån identifierat behov beskriva kvalitet och finansiell nytta samt kostnader beskrivna med hjälp av bland annat nyttoanalyser.
- **Identifierad dataproducent**
Vem är ansvarig informationsägare och producerar data.
Dataproducent har förutsättningar och vilja att samverka i domänen.
- **Teknik**
Finns teknisk möjlighet att utbyta och tillgängliggöra data på sätt som fungerar för användare?
- **Grad av nationell harmonisering**
Beskrivning av hur datamängdens beskrivning har följsamhet till

nationella ramverket, grunddatadomänens ramverk och standarder (nationella och internationella).

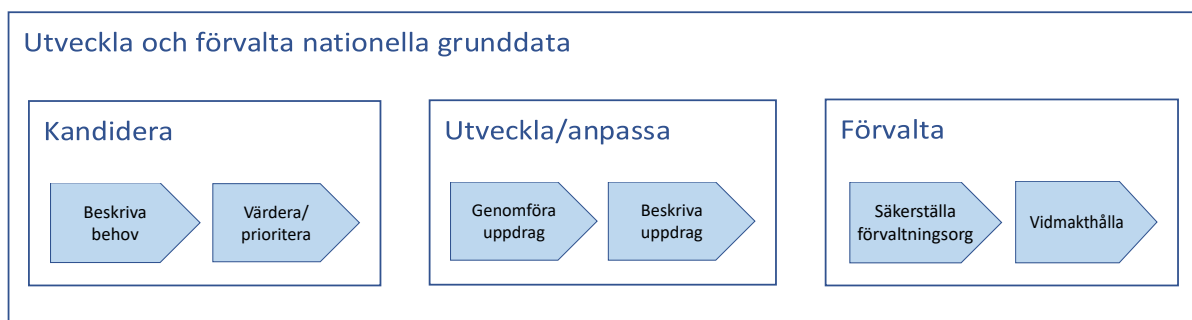
- Finansiering
Ekonomiska resurser behöver finnas för hela processen. Behövs mer finansiering eller ryms det inom ordinarie budget hos producenten och kan det prioriteras?

5 Bilaga 1 Sammanställning av krav på nationella grunddata

nr	Krav, Nationella grunddata ska:	Krav hämtat från
1.1	Produceras av offentliga aktörer	Egenskap, Ramverk för nationella grunddata
1.2	Används av fler konsumenter	Egenskap, Ramverk för nationella grunddata
1.3	Är viktiga i samhället	Egenskap, Ramverk för nationella grunddata
1.4	Ge samhällsnytta	Princip, Ramverk för nationella grunddata
1.5	Nyttjas effektivt och enkelt	Princip, Ramverk för nationella grunddata
1.6	Stödja "en uppgift en gång"	Princip, Ramverk för nationella grunddata
1.7	Vara interoperabla	Princip, Ramverk för nationella grunddata
1.8	Beskrivas	Princip, Ramverk för nationella grunddata
1.9	Behandlas på ett säkert sätt	Princip, Ramverk för nationella grunddata
2.1	Vara rättsligt möjligt att dela data	Kompletterande ramverk
2.2	Beakta referensmodeller	Kompletterande ramverk
2.3	Redovisa standarder	Kompletterande ramverk
2.4	Nationell gemensam specifikation	Kompletterande ramverk

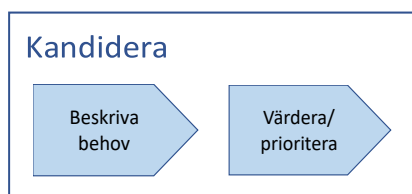
Prioriteringsgrunder
Nytta/kostnad
Identifierad producent
Teknik
Grad av nationell harmonisering
Finansiering

6 Bilaga 2 Utveckla och förvalta nationella grunddata

Processen syftar till att det finns utsedda standardiserade och beskrivna nationella grunddata. Processansvarig är grunddatadomänansvarig myndighet.

Kandidera

Start: Identifierat behov av nationella grunddata (internt eller inkommer externt)

Slut: Ett kvalificerat och beskrivet behov av utveckling av datamängd(er) samt beslut om prioritering

För att klassificera kandidater till nationella grunddata behöver följande steg genomföras:

Beskriva behov → beskrivet och kvalitetssäkrat behov

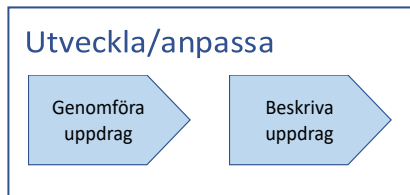
- Uppdatera kandidatlista med inkomna behov
- Beskriva och analysera behov av datamängder som inkommit utifrån krav och prioriteringsgrunder
- Identifiera användargrupper och samhällsprocesser som använder eller har behov av datamängderna
- Identifiera utvecklingsbehov genom gap-analys

Värdera och prioritera behov och nytta → beslutad prioritering

- Identifiera producent för datamängderna och beskriv nuläge för efterfrågade datamängder på en övergripande nivå

- Analysera och beskriva realiserbarhet och kostnad för att tillgängliggöra datamängderna som nationella grunddata
- Bedöm genomförbarhet och övergripande nytta
- Beslut om prioritering

Utveckla/anpassa

Processen syftar till att beskriva vilka aktiviteter som genomförs för att utveckla eller anpassa nationella grunddata. Ansvariga för aktiviteterna är utsedd myndighetsrepresentant/producent av nationella grunddata.

Start: Beslut om att utveckla/anpassa nationella grunddata baserat på genomförd prioritering

Slut: En resurssäkrad, fastställd och publicerad modell och specifikation för nationella grunddata, datamängden är tillgängliggjord som nationella grunddata, framtagen kommunikationsplan

För att utveckla/anpassa nationella grunddata behöver följande steg genomföras:

Beskriva uppdrag → starta uppdrag

Prioriterat behov måste omsättas i ett resurssatt uppdrag. Uppdraget ska innehålla en plan för fortsatt arbete och ansvarig aktör för att leda arbetet ska vara utsedd.

Ansvarig aktör/utsedd myndighetsrepresentant för uppdraget ansvarar för framtagande av NGS som beskriver datamängdernas struktur och representation.

Genomföra uppdrag → Tillgängliggjorda nationella grunddata

Producenterna av nationella grunddata ansvarar för att säkerställa att datamängderna tillgängliggörs som nationella grunddata.

- Genomför riskanalys med särskilt beaktande av beskrivna metadata. Vid behov, specificera åtgärdsplan och säkerhetsåtgärder.

- Ta fram informationsmodeller och specifikation enligt nationellt ramverk eller domänspecifikt ramverk och testa löpande användbarheten.
  - Kvalitetssäkra och förankra informationsmodell genom NGS-bedömningskriterier
- Godkänn/besluta om NGS
- Publicera informationsmodell och specifikation i NGS-tjänsten och Sveriges dataportal (genom skördning)
- Kommunicera